

สรุปข่าวรัฐสภา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 8 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)

วันพุธที่ 6 กรกฎาคม 2565 เวลา 09.00 นาฬิกา ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น 2 อาคารรัฐสภา นายชวน หลีกภัย ประธานรัฐสภา เป็นประธานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 8 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) โดยมี ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา ผัดเปลี่ยนทำหน้าที่ ประธานการประชุม

- (1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม (ไม่มี)
- (2) รับรองรายงานการประชุม (ไม่มี)
- (3) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เป็นการพิจารณาต่อเนื่องจากการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 7 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ 5 กรกฎาคม 2565 ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติ เรียงลำดับมาตรา จนถึงมาตรา 6/3 สำหรับการประชุมในวันนี้เป็นการพิจารณาต่อเนื่อง

มาตรา 6/3 ไม่มีการแก้ไข
ผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
ที่ประชุมมีมติไม่เห็นด้วยให้เพิ่มมาตรา 6/3 ด้วยคะแนน 341 เสียง

มาตรา 6/4 ไม่มีการแก้ไข

มาตรา 7 แก้ไขมาตรา 53 ไม่มีการแก้ไข
มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

มาตรา 8 แก้ไขมาตรา 54 วรรคสอง ไม่มีการแก้ไข
มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

มาตรา 9 แก้ไขมาตรา 56 วรรคหนึ่ง ไม่มีการแก้ไข
มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
ประเด็น การส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

กรรมการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภาผู้แปรญัตติ อภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้ การจัดทำบัญชีรายชื่อต้องมีความเสมอภาค ไม่ควรนำเรื่องเพศมาเป็นข้อจำกัด ควรมีความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ และการใช้ถ้อยคำเพื่อบัญญัติในมาตรา 56 ต้องคำนึงถึงความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมือง โดยการจัดทำบัญชีรายชื่อต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย รวมทั้งต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ซึ่งเพศต้องไม่ระบุเพียงแค่เพศชายและเพศหญิงเท่านั้น ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง **ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับกรรมการเสียงข้างมากที่ไม่มีการแก้ไข**

ด้วยคะแนน 410 เสียง

มาตรา 10 เพิ่มมาตรา 57 วรรคห้า

ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมการผู้สงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น หมายเลขที่จะใช้ออกเสียงลงคะแนนแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่ง

เขตเลือกตั้ง

กรรมการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภาผู้แปรญัตติ อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่มีการแก้ไขใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 100 คน และสมาชิกแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมี 400 คน จึงจำเป็นต้องเพิ่มความต่อไปนี้ เป็นส่วนที่ 3/1 หมายเลขที่จะใช้ออกเสียงลงคะแนนแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาตรา 61/1 มาตรา 61/2 และมาตรา 61/3 ของหมวด 4 ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ซึ่งประเด็นสำคัญ คือ ให้พรรคการเมืองใช้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครใช้หมายเลขเดียวกันทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่เป็นกรเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลัง ในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา 61/1 และมาตรา 61/2 แล้ว จะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวผู้สมัครมิได้ ไม่ว่าด้วยประการใดเพื่ออำนวยความสะดวกและเพื่อให้เกิดการจดจำง่ายแก่พี่น้องประชาชน ตลอดจนเป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศชาติ มากกว่าการใช้บัตรสองใบ

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับกรรมการเสียงข้างมากที่ไม่มีการแก้ไข

ด้วยคะแนน 354 เสียง

มาตรา 11 แก้ไขมาตรา 62

ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

มาตรา 12 แก้ไขมาตรา 73 วรรคหนึ่ง มีการแก้ไข
มีการจัดการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
ประเด็น วิธีการชักชวนให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

กรรมการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภา ผู้แปรญัตติ อภิปราย แสดงความคิดเห็นว่า ควรตัดข้อความใน (3) ออก ประเด็นเกี่ยวกับการห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ใ้แก่วันการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ควรให้จัดมหรสพ หรือการรื่นเริงต่าง ๆ รวมทั้งงานบุญ เพื่อเปิดโอกาสให้การหาเสียงสามารถจัดให้มีมหรสพได้ เพื่อให้การหาเสียงมีชีวิตชีวา พร้อมทั้งให้โอกาสผู้สมัครและพรรคการเมืองจัดเวที จัดการแสดง เพื่อดึงดูดให้พี่น้องประชาชนมาร่วมตัวในการฟังนโยบายผู้สมัคร เนื่องจากการจัดมหรสพไม่ได้ก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบแต่อย่างใด เพราะความได้เปรียบเสียเปรียบไม่ได้ขึ้นกับการจ้างใคร การที่ประชาชนมาฟังมากไม่ได้หมายความว่า จะได้รับความจะได้รับคะแนนมาก แต่การตัดสินใจเลือกผู้สมัครขึ้นกับนโยบายในการหาเสียงมากกว่า นอกจากนี้ การจัดมหรสพหรืองานรื่นเริงเป็นวิถีชีวิตของประชาชน เป็นการทำให้เกิดการรวมตัวกัน ส่งเสริมให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก มีการจับจ่ายใช้สอย เมื่อมีงานมหรสพเกิดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ตาม มีสมาชิกรัฐสภาบางส่วนให้ข้อเสนอแนะว่า หากให้มีการจัดมหรสพหรืองานรื่นเริงได้ จะเป็นการไม่เหมาะสมและจะทำให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้งมากขึ้น ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างไม่บริสุทธิ์ เกิดการใส่ร้ายป้ายสีขณะหาเสียง เกิดการซื้อเสียง และผิดธรรมเนียมประเพณีการปฏิบัติเช่นที่เคยเป็นมาและของเดิมที่เคยปฏิบัติมาและบัญญัติไว้นั้น เป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้ว ดังนั้น จึงควรเขียนกฎหมายเพื่อทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต ป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้ง ทำให้การเมืองมีความสุจริต

กรรมการตอบชี้แจงว่า การจัดมหรสพเป็นเรื่องซึ่งอาจจะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองซึ่งมีฐานะและความสามารถในการใช้เงินจัดมหรสพกับพรรคการเมืองซึ่งมีฐานะที่ต่อยกว่า การประเมินค่าใช้จ่ายในเรื่องการจัดมหรสพนั้นราคามีความแตกต่างกัน ราคาไม่เท่ากันและไม่มีมาตรฐานกำหนดเป็นตัวชี้วัด ดังนั้น พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่มีรายได้ มีฐานะอาจจะจ้างมหรสพที่มีราคาสูง แต่ปกปิดราคาค่าใช้จ่ายที่แท้จริงก็เป็นไปได้ นอกจากนี้ เวลาจัดมหรสพประชาชนจะให้ความสนใจต่อสิ่งที่ตนสนใจมากกว่าสนใจในสาระสำคัญของการแถลงนโยบายหรือการปราศรัยของนักการเมือง ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถจัดมหรสพได้เช่นกัน เพื่อจูงใจให้คนออกมาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ดังนั้น ต้องปรับปรุงที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนออกมาฟังนโยบายการปราศรัยมากกว่าสนใจมหรสพ คณะกรรมการเสียงข้างมากจึงเห็นว่าไม่สามารถจัดมหรสพได้ การร่วมงานบุญต่าง ๆ ต้องอยู่ในกรอบการปฏิบัติที่เหมาะสม แต่ต้องไม่อยู่ในรูปแบบของการบริจาคจนทำให้เกิดเรื่องร้องเรียนขึ้นมาได้ อย่างไรก็ตาม กรรมการได้พิจารณาในมาตรา 12 ในการแก้ไขมาตรา 73 โดยได้ให้ความสำคัญในประเด็นนี้อย่างมาก แต่ปัญหาที่เรา กำลังกล่าวถึงนั้นไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยกฎหมายควรเกิดขึ้นจากสำนักทุกฝ่าย และจำเป็นที่จะต้องมีการร่าง

กฎหมายเพื่อร่างบทกำหนดโทษสำหรับคนที่กระทำความผิดและที่สำคัญต้องให้พี่น้องประชาชนได้เข้าใจถึงระบบการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม อันจะนำมาสู่การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมืองมีความผูกพันกับพี่น้องประชาชนอย่างแท้จริง นี่คือหัวใจสำคัญกรรมาธิการได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนและได้มีการปรับแก้ไขเพียงนิดเดียว โดยการเพิ่มคำว่าหรือพรรคการเมืองเข้าไปเพราะว่าในระบบการเลือกตั้งหรือในการเลือกตั้งครั้งที่แล้วใช้บัตรใบเดียว ซึ่งการเพิ่มข้อความนี้ได้เพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นในการการปราบปรามผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองหรือบุคคลที่ปฏิบัติแทนพรรคการเมืองเพื่อความสมบูรณ์ของกฎหมาย

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ ด้วยคะแนน 401 เสียง และเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการเสียงข้างมากมีการแก้ไขด้วยคะแนน 360 เสียง

มาตรา 13 แก้ไขมาตรา 84

ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น การระบุพรรคการเมืองลงในบัตรเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

กรรมาธิการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภา ผู้แปรญัตติ อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจำเป็นต้องระบุชื่อพรรคการเมืองลงในบัตรเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนทราบว่าสมัครในนามพรรคอะไร การไม่ระบุพรรคจะทำให้ประชาชนสับสนกรณีเช่นนี้จะเป็นการเอื้อต่อการซื้อเสียงหรือไม่ ควรมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขและชื่อพรรคการเมืองพร้อมภาพเครื่องหมายของพรรคการเมืองของผู้สมัครครบทุกคนในเขตเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนเข้าใจง่าย เป็นการส่งเสริมการแข่งขันด้านนโยบายการเลือกตั้งของแต่ละพรรคและควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีอื่นได้ หากให้มีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ได้ จะสามารถป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกกว่าการออกเสียงลงคะแนนด้วยบัตรเลือกตั้ง รวมทั้งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า เพื่อเปิดโอกาสให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำวิธีการเลือกตั้งด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้กับการเลือกตั้ง ปัจจุบันมีวิธีการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปมากไม่ใช่เพียงแค่การใช้บัตรเพียงอย่างเดียว ในหลายประเทศมีระบบการเลือกตั้งที่ทันสมัยใช้เครื่องลงคะแนนที่เรียกว่า EVM ซึ่งจะทำให้การคำนวณคะแนนเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องมีกรรมการมานับคะแนนอีก ตลอดจนการนำระบบ Electronic Voting มาใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน จึงควรเพิ่มเติมข้อความเหล่านี้เข้าไปเพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งมีการก้าวหน้าและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ บัตรเลือกตั้งที่ดีต้องเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ได้เปรียบและเสียเปรียบใช้สิทธิ์ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยบัตรเลือกตั้งที่ดีต้องประกอบด้วยข้อมูลที่ชัดเจน การใส่โลโก้พรรคลงไปในบัตรลงคะแนนไม่ได้ทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเลือกตั้งต่อไปมากกว่า

กรรมการตอบชี้แจงถึงประเด็นบัตรเลือกตั้ง ตามที่กรรมการ ได้ใส่รายละเอียดแต่เพียงเรื่องของหมายเลข ซึ่งไม่น้อยกว่าจำนวนสมาชิกที่มีการสมัครรับเลือกตั้งใน เขตนั้นเท่านั้น ขอชี้แจงว่าที่ผ่านมาก็จะบัญญัติไว้ในลักษณะเช่นนี้แต่ในทางปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ออกระเบียบก็จะมีใส่ในรายละเอียดเพิ่มเติม อาทิ การเลือกตั้งสมาชิกแบบแบ่งเขต ที่ผ่านมาก็จะมีการใส่รายละเอียดในเรื่องชื่อ เครื่องหมายของพรรคการเมือง เพื่อการสะท้อนให้เห็นถึง การเลือกตั้งที่จะมีผลโยงไปถึงระบบบัญชีรายชื่อด้วย แต่ในเรื่องการกำหนดที่ได้เปิดช่องไว้ในลักษณะ เช่นนี้ แต่ในทางปฏิบัติกรณีที่มีการกำหนดรายละเอียดตามที่เคยใช้เมื่อครั้งที่ผ่านมา ผลที่ตามมา จะเกิดประเด็นปัญหาในเรื่องของการจัดพิมพ์บัตรเลือกตั้ง ซึ่งจะมีความแตกต่างกันถึง 400 แบบ กรณีที่มีการนำบัตรเลือกตั้งไปใช้ต่างเขต ก็จะไม่สามารถนำไปใช้ได้ นี่คือประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของการดำเนินการที่ผ่านมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้คำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้กับพี่น้องประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่แล้ว ซึ่งในประเด็นนี้ก็สามารถที่จะคงไว้ใน หลักการเดิมได้โดยไปดำเนินการในเรื่องของการออกระเบียบ

**ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับกรรมการเสียงข้างมากที่ไม่มีการแก้ไข
ด้วยคะแนน 364 เสียง**

มาตรา 14 แก้ไขมาตรา 91

ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น การทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมายของหมายเลขผู้สมัคร

มาตรา 15 แก้ไขมาตรา 93

มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ทุพพลภาพในการไปเลือกตั้ง

สมาชิกรัฐสภา ผู้แปรญัตติ อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่าจะมีการพัฒนาวิธีการลงคะแนนให้กับผู้ทุพพลภาพอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นการช่วยเหลือให้สามารถลงคะแนนได้ง่าย

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ ด้วยคะแนน

366 เสียง

มาตรา 16 แก้ไขมาตรา 99

ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น การกำหนดโทษผู้กระทำความผิดการเลือกตั้งจากการนำบัตรเลือกตั้ง

ที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่น

กรรมการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภา ผู้แปรญัตติอภิปรายแสดงความคิดเห็นว่าควรแก้ไขข้อห้ามต่าง ๆ เช่น เพิ่มข้อความว่าห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียกเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อลงคะแนนหรือดเว้นไม่ลงคะแนน เพื่อป้องกันปัญหาการซื้อเสียงซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศชาติ และจะเป็นการช่วยพัฒนาการเมือง

เพื่อให้มีนักการเมืองที่มีคุณภาพเป็นคนดี มีศีลธรรม ตลอดจนอุทิศตนเพื่อบ้านเมืองและมีพรรคการเมืองที่เป็นของประชาชนมิใช่เป็นของคนใดคนหนึ่งพรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมืองที่เชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐการใช้อำนาจรัฐและเป็นการกระจายทรัพยากรของประเทศไปสู่ประชาชน และมีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม เพื่อให้บ้านเมืองเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง จึงควรเอาผิดกับผู้ซื้อเสียงและไม่เอาโทษกับผู้รับเงินเพื่อป้องกันการซื้อเสียง และห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่นให้ผู้อื่นทราบว่าตนเองได้ลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด และควรเอาโทษกับความผิดที่เป็นความผิดรุนแรงมากกว่าความผิดเล็กน้อยที่เกิดจากความไม่รู้หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือไม่มีเจตนาเพื่อปกป้องผู้ที่เกี่ยวข้องกับเลือกตั้งทั้งผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้ง คู่สมัครสิทธิผู้ออกมาเลือกตั้งกำหนดโทษควรดูที่เจตนาเป็นหลัก หากไม่มีเจตนาร้ายก็ไม่ควรเอาผิด เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่กระทำผิดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กรรมการการตอบชี้แจงถึงประเด็นการลงคะแนนให้เป็นไปโดยตรงและลับว่ากระบวนการการเลือกตั้งเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนแล้ว ต้องหย่อนลงไปทับบัตรเลือกตั้งที่กำหนดไว้ว่าให้ลงคะแนนอย่างไรนั้นเพื่อให้ครอบคลุมในทุกลักษณะ ถ้าหากเปิดเผยข้อมูลถึงแม้ว่าบัตรจะทำเครื่องหมายเป็นบัตรเสีย หรือเขียนข้อความใด ๆ ลงไปก็ตาม เมื่อมีการเปิดเผยบัตรก็ย่อมถือว่าเป็นความผิด จึงเห็นควรที่จะให้มีการคงตามร่างเดิมที่ไม่มีการแก้ไข

**ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับกรรมการเสียงข้างมากที่ไม่มีการแก้ไข
ด้วยคะแนน 334 เสียง**

**นายดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม (กรรมการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้
เพิ่มความเป็น มาตรา 16/1**

กรรมการการตอบชี้แจงว่า ในประเด็นนี้ในชั้นกรรมการได้มีการพิจารณากันอย่างถี่ถ้วนโดยได้เห็นถึงความปรารถนาดีของสมาชิกที่ได้ข้อคิดเห็นในเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในระบบการเลือกตั้งมายาวนานและกรรมการได้มีการตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหานี้ ในเบื้องต้นขอแบ่งเป็นสองประเด็นคือ การซื้อสิทธิ และการขายเสียง โดยการซื้อสิทธิจะมีความเกี่ยวข้องกับนักการเมืองแต่การขายเสียงยังไม่ได้มีแนวทางในการจัดการกับปัญหานี้อย่างแน่ชัดมากนัก ซึ่งถ้ามีการซื้อสิทธิแต่ไม่มีการขายเสียงหรือถ้ามีการขายเสียงแต่ไม่มีการซื้อ ก็จะไม่เกิดการทุจริตขึ้น ทั้งนี้ อาจจะต้องหาแนวทางในการให้ความรู้เกี่ยวกับความผิดในการขายเสียงเพิ่มมากขึ้นด้วย

**ที่ประชุมมีมติไม่เห็นด้วยกับคณะกรรมการผู้ขอสงวนความเห็น
ที่ให้เพิ่มมาตรา 16/1 ด้วยคะแนน 335 เสียง**

มาตรา 17 แก้ไขมาตรา 113 วรรคสอง **ไม่มีการแก้ไข**
มีกรรมการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
ประเด็น การนับคะแนนนอกราชอาณาจักร

กรรมการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภา ผู้แปรญัตติอภิปราย แสดงความคิดเห็นว่า การนับคะแนนนอกราชอาณาจักรต้องเกิดขึ้นหากเห็นว่าเป็นความสะดวกรวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการดำเนินการในวาระหนึ่ง และจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างน้อยหนึ่งคนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากไม่ให้มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักรแต่เกิดปัญหา เรื่องของการส่งบัตรลงคะแนนมาประเทศไทยอย่างล่าช้า จึงเสนอว่าการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักรให้ดำเนินการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร และยังคงข้อยกเว้นบางประการ เช่น เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถนับคะแนนนอกราชอาณาจักรได้ เพื่อเคารพและให้ทุกคะแนนเสียงได้รับการยืนยันว่ามีค่า

กรรมการตอบชี้แจงว่า การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรนั้นได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนไทยที่อยู่ต่างประเทศหรือนอกราชอาณาจักรเป็นหลัก ที่จะมีสิทธิมีเสียงในการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งวิธีการในการจัดการการเลือกตั้งจะมีทั้งรูปแบบการใช้สิทธิที่สถานทูตหรือการจัดหน่วยเคลื่อนที่ไปยังแหล่งชุมชนของคนไทยให้ได้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งทางไปรษณีย์ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศหรือสถานทูตในต่างประเทศจะจัดส่งไปรษณีย์ไปถึงประชาชนคนไทยตามที่อยู่และให้ส่งบัตรเลือกตั้งกลับมาเมื่อเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว กระบวนการที่ใช้กันโดยปกติคือจะต้องส่งกลับมายังประเทศไทยภายในเวลาก่อนปิดหีบเลือกตั้งของประเทศไทย เพราะฉะนั้นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอดีตก็คือ บางครั้งในบางพื้นที่ซึ่งอาจมีปัญหาเรื่องการคมนาคมขนส่งกลับมามีไม่ทันเวลาทำให้เกิดปัญหาบัตรเสียซึ่งเคยเกิดขึ้นจริงในคราวเลือกตั้งที่ผ่านมา โดยอาจมีการริเริ่มให้มีการนับคะแนนในสถานทูตหรือในต่างประเทศได้ นี่คืออีกวิธีการหนึ่งเพื่อไม่ให้เสียเวลาในการคมนาคมขนส่ง โดยทางกรรมการได้หารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่วิธีการนี้ยังไม่ได้เป็นภาคบังคับขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานทูตด้วย

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับกรรมการเสียงข้างมากที่ไม่มีการแก้ไขด้วยคะแนน 380 เสียง

มาตรา 17/1 นายธีรรัชชัย พันธุมาศ นายปดิพัทธ์ สันติภาดา และนายณัฐวุฒิ บัวประทุม (กรรมการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา 17 และเพิ่มความเป็นมาตรา 17/1 โดยขอให้ยกเลิกความในมาตรา 114 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทนในกรณีออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งหรือการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักรที่ใด มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือหีบห่อที่ส่งบัตรเลือกตั้งมีลักษณะถูกเปิดมาก่อนโดยมีเหตุเกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหายให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้นับคะแนนนั้นโดยให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย ในกรณีที่มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักรถ้าการออกเสียงลงคะแนนที่ใด มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมให้ถือว่าการนับคะแนนนั้นเป็นโมฆะและให้ถือว่าเป็นบัตรเหล่านั้นเป็นบัตรเสีย"

ทั้งนี้ การเพิ่มมาตราดังกล่าวมิได้ขัดหรือแย้งกับหลักการที่รัฐสภารับเข้ามาในวาระหนึ่งแต่อย่างใด กรณีที่ไม่อาจนับคะแนนนอกราชอาณาจักรได้แล้วมีการส่งบัตรเลือกตั้งกลับมาที่ประเทศไทยจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและบัญญัติไว้ในมาตรา 114 ใจความสำคัญ คือ มีการลงคะแนน

เลือกตั้งล่วงหน้าที่มีบัตรอยู่และการลงคะแนนนอกราชอาณาจักรที่มีบัตรเลือกตั้งอยู่กรณีที่มีให้บัตร
 คะแนนคือ เมื่อการเลือกตั้งนั้นส่งไปในทางที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม หรือมีการส่งบัตรเลือกตั้งมาถึงเขต
 เลือกตั้งหลังจากที่มีการนับคะแนนหรือหีบห่อที่ถูกส่งมา มีลักษณะถูกเปิดมาก่อน และเชื่อว่ากรณี
 ดังกล่าวนั้นอาจนำไปสู่การเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม แต่ถ้าส่งมาล่าช้าแต่เป็นไปด้วยความสุจริต
 และเที่ยงธรรมข้อควรนับคะแนนจากส่วนนี้มานับด้วยเพื่อแสดงถึงการเคารพเสียงของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิ
 เลือกตั้ง

กรรมการการตอบชี้แจงว่า ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่ประชาชนคนไทย
 รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ควรมีสิทธิ หมายถึงว่าบัตรที่ส่งมาช้ากว่ากำหนด หรือช้ากว่าการเปิดหีบ ควรนำมาใช้
 ในการนับคะแนนด้วย เหตุผลดังกล่าวถือว่าเป็นเหตุผลที่มองถึงการเคารพสิทธิของคนที่ยกเสียง
 เลือกตั้งและมองถึงความยากลำบากของคนเหล่านั้น ซึ่งจะต้องใช้เวลาและความพากเพียร
 ความพยายามหรือต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเสียสละเวลามาใช้สิทธิเลือกตั้งและเมื่อบัตรมาถึงประเทศไทย
 เลยไปกว่าเวลาที่กำหนด ไม่สมควรที่จะต้องกลายเป็นบัตรเสีย ซึ่งในการกำหนดกรอบระยะเวลา
 ดังกล่าวนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะว่าถ้าในกรณีซึ่งเริ่มมีการนับคะแนนแล้วแล้วปรากฏว่า
 มีผลแพ้ชนะเกิดขึ้น แต่มีผลนำมาส่งภายหลังและมีการเกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในภายหลัง
 จะทำให้เกิดความเสียหายเพราะว่าการเลือกตั้งเวลานับคะแนน ต้องนับพร้อม ๆ กัน และต้องม
 การรอฟผลในท้ายที่สุด

**ที่ประชุมมีมติไม่เห็นด้วยกับคณะกรรมการผู้ขอสงวนความเห็นที่ให้เพิ่ม
 มาตรา 17/1 ด้วยคะแนน 315 เสียง**

มาตรา 18 แก้ไขมาตรา 117 วรรคสอง มีการแก้ไข

มีกรรมการการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

กรรมการการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกวุฒิสภาผู้แปรญัตติ อภิปราย
 แสดงความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเติมข้อความว่าการนับคะแนนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
 คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมาย
 ในช่องทำเครื่องหมายไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดด้วย รวมทั้งต้อง
 กำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่มาสังเกตการณ์การนับคะแนนสามารถเห็นบัตร
 เลือกตั้งและเครื่องหมายลงคะแนนบันทึก ตลอดจนเผยแพร่ภาพและเสียงการนับคะแนนได้โดยไม่เป็น
 การขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ทั้งนี้ การกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวก
 ให้กับประชาชนที่มาสังเกตการณ์ เพราะประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเลือกตั้ง
 โดยตรงและเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง จึงควรกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้ประชาชนที่มา
 สังเกตการณ์สามารถเห็นบัตรเลือกตั้งและเครื่องหมายลงคะแนนได้อย่างชัดเจน และสามารถบันทึก
 เผยแพร่ภาพและเสียงการนับคะแนนได้ โดยไม่เป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน
 ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อการเลือกตั้งมีความโปร่งใส ทั้งนี้ มีกรรมการบางท่านเสนอให้มีการเผยแพร่
 ภาพและเสียงการนับคะแนนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในขณะการนับคะแนนโดยให้เห็นเครื่องหมาย

ลงคะแนนได้อย่างชัดเจนและห้ามมิให้ผู้ใดขัดขวางการบันทึกและเผยแพร่ภาพและเสียงการนับคะแนนของประชาชนที่มาสังเกตการณ์การนับคะแนน ซึ่งการเสนอให้มีการนับคะแนนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้นั้นเพื่อให้เกิดความสุจริต เทียบธรรมในการเลือกตั้งและจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้แก่พรรคการเมืองในการส่งผู้สังเกตการณ์ลงพื้นที่เพราะในปัจจุบันนี้เทคโนโลยีต่าง ๆ มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก อันจะช่วยส่งเสริมให้การนับคะแนนการเลือกตั้งเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม นอกจากนี้ สมาชิกวุฒิสภาบางส่วนได้ให้ข้อสังเกตว่า ควรใช้กำหนดสถานที่ในการนับคะแนนเพื่อป้องกันการทุจริตอย่างจริงจัง ตลอดจนแนวทางในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่มาสังเกตการณ์ ควรระบุไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และควรกำหนดบทลงโทษไว้สำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติที่บัญญัติไว้ แต่เป็นโทษที่เป็นการปรับทางวินัยไม่ใช่โทษทางอาญา

กรรมาธิการตอบชี้แจงว่า เดิมกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีหลักการเนื้อหาสาระตามที่เขียนไว้ในปัจจุบัน จะมีเพียงสองวรรคที่เขียนไว้ว่าภายใต้บังคับตามมาตรา 121 การนับคะแนนให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งโดยเปิดเผยติดต่อกันจนเสร็จสิ้น และห้ามมิให้มีการเลื่อนหรือประวิงเวลา การนับคะแนนและในวรรคสองบอกว่า การนับคะแนนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมายไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดด้วย แต่ในชั้นกรรมาธิการก็มีกรรมาธิการหลายท่านได้เสนอแนะเพิ่มเติมในวรรคสองซึ่งได้เพิ่มเติมว่า การนับคะแนนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมายไม่เลือกผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดด้วยและเพิ่มเติมอีกว่า รวมทั้งต้องกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่มาสังเกตการณ์นับคะแนนสามารถเห็นบัตรเลือกตั้งและเครื่องหมายลงคะแนนและบันทึกภาพและเสียงการนับคะแนนได้ โดยไม่ได้เป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง นี่คือนี่ที่กรรมาธิการได้เพิ่มขึ้นในชั้นกรรมาธิการซึ่งมีการอภิปรายกันพอสมควร นับว่าเป็นมติใหม่ของกระบวนการในการนับคะแนนที่จะให้มีการเปิดเผยโปร่งใสยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ในวรรคสองข้อความที่สมาชิกบางส่วนได้ขอสงวนความเห็นก็มีความคล้ายกับที่คณะกรรมการได้เพิ่มขึ้นต่างกันตรงคำว่าเผยแพร่ภาพตามที่สมาชิกฯ ได้เสนอว่า ต้องกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่มาสังเกตการณ์นับคะแนนสามารถเห็นบัตรเลือกตั้งและเครื่องหมายลงคะแนนบันทึกและเผยแพร่ภาพและเสียงการนับคะแนน ทั้งนี้ กรรมาธิการเสียงข้างมากได้อภิปรายกันว่า หากต้องอำนวยความสะดวกในการเผยแพร่ภาพอาจเป็นข้อจำกัดของเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยหรือกรรมการประจำหน่วย เพราะอาจจะไม่ได้มีความพร้อมในเรื่องของ Wi-Fi และอุปกรณ์ในการเผยแพร่ภาพ ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของผู้สังเกตการณ์ในการบันทึกภาพและเสียงส่วนเรื่องการเผยแพร่ก็น่าจะเป็นช่องทางที่ผู้สังเกตการณ์ต้องไปดำเนินการเอง ดังนั้นในชั้นกรรมาธิการเสียงข้างมากได้เสนอร่างเข้ามา จึงไม่มีคำว่าเผยแพร่ภาพแต่ข้อความอื่นก็ให้เห็นตามที่กรรมาธิการเสียงข้างน้อยได้เสนอ

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขของกรรมาธิการ ด้วยคะแนน 462 เสียง และเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการเสียงข้างมากมีการแก้ไขด้วยคะแนน 461 เสียง

มาตรา 19 แก้ไขมาตรา 118 (4) (5) และ (6) **มีการแก้ไข**
มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
ประเด็น บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนน
ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขของกรรมาธิการ ด้วยคะแนน 451 เสียง

มาตรา 19/1 แก้ไขมาตรา 120 วรรคหนึ่ง **คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่**
มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
ประเด็น การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน

กรรมาธิการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกวุฒิสภาผู้แปรญัตติ อภิปราย แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการออกเสียงลงคะแนน ทั้งนี้ ให้กระทำโดยเปิดเผยและรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการนับคะแนนให้เป็นไปอย่างโปร่งใส รวมทั้งควรปรับเปลี่ยนให้เป็นในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงคะแนนดิบของการเลือกตั้งได้พร้อมกันและเป็นหลักฐานชุดเดียวกัน เพื่อลดปัญหาเรื่องของการเก็บรักษาคะแนนดิบของคณะกรรมการการเลือกตั้งและจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกทางหนึ่ง สามารถค้นหาข้อมูลได้ทางเว็บไซต์ การกำหนดเวลาในการนำขึ้นข้อมูลทางเว็บไซต์ภายใน 72 ชั่วโมงเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว ทำให้การรายงานผลคะแนนมีความโปร่งใสและสอดคล้องกับรูปแบบที่ทันสมัยขึ้นในรูปแบบของดิจิทัล การนำข้อมูลไปใช้จะกระทำได้ง่ายยิ่งขึ้น ตลอดจนจะเกิดผลดีต่อระบบการเลือกตั้งและพรรคการเมืองทุกพรรค นอกจากนี้ สมาชิกวุฒิสภาบางส่วนได้ตั้งข้อสังเกตในประเด็นต่าง ๆ อาทิ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ภายใน 72 ชั่วโมง หลังปิดการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งเวลา 72 ชั่วโมงถือเป็นเวลาที่รวดเร็ว แต่หากเป็นไปได้ขอให้คณะกรรมการประจำหน่วยรายงานไปที่คณะกรรมการประจำเขตเพื่อให้สามารถส่งรายงานผลทางแอปพลิเคชันไลน์ได้ เนื่องจากเป็นการรายงานผลอย่างไม่เป็นทางการและในความเป็นจริงก็สามารถกระทำได้ภายใน 24 ชั่วโมง ซึ่งการวิธีการดังกล่าวเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการเลือกตั้งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรรมาธิการตอบชี้แจงว่า กรรมาธิการได้หารือถึงปัญหาและสภาพการจัดการเลือกตั้ง การนับคะแนน การติดตามผลคะแนน เพื่อมากำหนดในส่วนของการเพิ่มในมาตรา 19/1 ประเด็นที่สำคัญคือ การเขียนขึ้นมาใหม่โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการตรวจสอบความโปร่งใสส่วนการรายงานคะแนนนั้น เป็นลำดับขั้นตอนการรายงานคะแนนในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งในกฎหมายเดิมมีการกำหนดไว้อยู่แล้ว ซึ่งหมายความว่าเมื่อเรานับคะแนนเสร็จสิ้นในแต่ละหน่วยเลือกตั้งเจ้าหน้าที่จะต้องรวบรวมคะแนนประกาศและส่งไปยังผู้อำนวยการเขตเลือกตั้งแต่ในกรณีของมาตรา 19/1 คือ การบันทึกข้อมูลเข้าไปในระบบที่ทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ส่วนเรื่องระยะเวลา 24 ชั่วโมง 48 ชั่วโมง หรือ 72 ชั่วโมงนั้น เป็นการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติคือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอาจมีการรวบรวมการกรอกข้อมูลตัวเลขในแต่ละจังหวัด

ในแต่ละหน่วยเข้ามายังส่วนกลาง โดยต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรขึ้นอยู่กับความสะดวกของแต่ละพื้นที่ และแพลตฟอร์มดังกล่าวทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการเตรียมการรองรับไว้แล้ว

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เพิ่มมาตราขึ้นใหม่ ด้วยคะแนน

466 เสียง

มาตรา 20 แก้ไขมาตรา 122

มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น ในกรณีที่ผลการนับคะแนนแล้วปรากฏว่า จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนนให้รายงานต่อผู้ใด

กรรมาธิการผู้สงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภาผู้แปรญัตติ อภิปราย แสดงความคิดเห็นว่า ในกรณีที่ผลการนับคะแนนแล้วปรากฏว่า จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนนให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง หากยังไม่ตรงกันให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพร้อมเหตุผลประกอบหรือควรให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสอบสวนหาข้อเท็จจริง แต่หากเป็นการกระทำโดยไม่สุจริตของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือบุคคลอื่นใด เพื่อพิจารณาสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่หรือสั่งให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งในกรณีที่ทำให้ผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเปลี่ยนแปลงไป โดยมาตรานี้ว่าด้วยเรื่องบัตรเขย่ง ซึ่งในการเลือกตั้งปี 2562 ที่ผ่านมามีปัญหามากและมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคะแนนและผลแพ้ชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร บัตรเขย่งคือจำนวนบัตรที่นับคะแนนและคะแนนไม่ตรงกับบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ จึงเขียนมาตรานี้มารองรับไว้กรณีที่มีบัตรเขย่งมีสองประเด็นคือ การเสนอต่อผู้ที่รับคำร้องคณะกรรมการเสียงข้างน้อยจึงเสนอว่าให้เสนอต่อคณะกรรมการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อน แล้วจึงส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งแตกต่างจากร่างของกรรมาธิการ ประเด็นที่สองคือ การวินิจฉัยว่าทุจริตหรือไม่และไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการในการดำเนินการต่อผู้กระทำผิดต้องอาศัยกระบวนการ พร้อมสอบถามถึงหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยเมื่อเกิดการทุจริต อย่างไรก็ตาม การวินิจฉัยว่าทุจริตหรือไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาและต้องใช้เวลา ดังนั้น ร่างของคณะกรรมการเสียงข้างน้อยจึงตัดประเด็นนี้ออกไป ไม่นำประเด็นสอบสวนเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยนำประเด็นที่มีความชัดเจน ในกรณีที่ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคะแนน ซึ่งหากไม่มีผลต่อคะแนนโดยรวมก็ไม่ต้องนับใหม่ มิให้คณะกรรมการจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่แต่ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการในการดำเนินการต่อผู้กระทำผิด

กรรมาธิการตอบชี้แจงว่า มาตรา 122 วรรคสองที่มีการเขียนเพื่อให้ผ่อนคลาย ในกรณีที่มีการเกิดบัตรเขย่งขึ้น คือ ในมาตรา 122 วรรคสองได้วางหลักการไว้ว่า เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานแล้วให้สั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ เป็นการวางหลักการว่าเมื่อใดก็ตามที่มีบัตรเขย่งเกิดขึ้นตามหลักคือให้สั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ แต่ในส่วนตอนท้ายในสี่บรรทัดสุดท้ายเป็นการกำหนดข้อยกเว้นเพื่อให้คณะกรรมการได้สามารถใช้ดุลยพินิจได้ว่า ถ้าหากเป็นกรณีที่ผลไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกันแต่ไม่ได้เกิดจากการทุจริตและไม่ได้ทำให้ผลการเลือกตั้งในเขตการเลือกตั้งนั้นหรือผลการคำนวณ

สัดส่วนของส.ส.แบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองเปลี่ยนแปลงไป ให้ความยุติธรรมของคณะกรรมการในการพิจารณาว่าจะสั่งให้ยุติหรือไม่ก็ได้ นับว่าเป็นการให้ความยุติธรรมในการกำหนดในส่วนนี้ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการมีความยืดหยุ่นและไม่จำเป็นต้องนับคะแนนใหม่หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในส่วนกรณีที่มีการเกิดบัตรเขย่งขึ้น วิธีนี้ถือว่าเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำหรับกรณีที่มีการกำหนดในมาตรา 122 ในปัจจุบันซึ่งค่อนข้างชัดเจนว่าจะต้องมีการนับคะแนนใหม่หรือมีการสั่งให้ลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ ประเด็นนี้เป็นเรื่องที่คณะกรรมการการได้พิจารณาและมีความเห็นตรงกันและทางคณะกรรมการเสียงส่วนใหญ่ ขอยืนยันตามร่างที่เสนอต่อที่ประชุมฯ

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขของกรรมาธิการ ด้วยคะแนน 451 เสียง และที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับที่คณะกรรมการเสียงข้างมากแก้ไขด้วยคะแนน 392 เสียง

มาตรา 21 แก้ไขมาตรา 123

มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

ประเด็น การรายงานผลการเลือกตั้ง

สมาชิกวุฒิสภาผู้แปรญัตติ อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า รายงานประกาศผลการรวมคะแนนทั้งผลการรวมคะแนนทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ รวมถึงคะแนนที่ไม่ได้มีการเลือกผู้สมัครเบอร์ใดทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อให้รายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการโดยเร็ว และการรายงานผลให้เผยแพร่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ประชาชนทราบโดยทั่วไป สิ่งสำคัญคือระบบอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีความเป็นมาตรฐานมากน้อยเพียงใดเชื่อถือได้หรือไม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีการเตรียมพร้อมในการเชื่อมต่อสัญญาณมากน้อยเพียงใด การเก็บรายงานผลที่จังหวัดรายงานโดยเร็วนั้นกระบวนการคือจะใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ใช่หรือไม่หรือยังใช้วิธีการเดิมอยู่ หรือจะมีการจ้างบริษัทต่าง ๆ ดำเนินการจัดส่งข้อมูลให้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลและเข้าถึงรายงานผลที่แม่นยำไม่ซับซ้อน นอกจากนี้ การรวบรวมผลคะแนนในทุกเขตการเลือกตั้งนั้นมีความจำเป็นมาก เพราะจะเป็นเครื่องมือในการทำให้กระบวนการเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรม จึงควรมีตัวแทนพรรคการเมืองมาเป็นตัวแทนเพื่อให้เห็นวิธีการในการรวบรวมผลคะแนน แต่ตามร่างที่คณะกรรมการการเสนอนั้น จะเห็นว่า มีการเขียนให้คณะกรรมการเลือกตั้งประจำเขตโดยใช้คำว่าอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการรวมคะแนนได้ตามความจำเป็น ซึ่งเป็นการให้ความยุติธรรมกับคณะกรรมการประจำเขตเลือกตั้งในการคัดเลือกบุคคลมากเกินไป ควรเขียนในลักษณะระบุบังคับให้ชัดเจนว่าจะมอบหมายใครเข้าไปสังเกตการณ์ในการรวมคะแนน โดยไม่ต้องใส่คำว่าอาจมอบหมายพร้อมระบุถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเข้าไปสังเกตการณ์ในการรวมคะแนน ตลอดจนควรเขียนให้กฎหมายฉบับนี้สามารถนำไปใช้และเกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

กรรมาธิการตอบชี้แจงว่า ในมาตรา 21 ซึ่งเป็นการแก้ไขในมาตรา 123 วัตถุประสงค์หลักคือ การแก้ไขเพื่อให้ครอบคลุมการประกาศผลการรวมคะแนนในระดับเขต ในส่วนของแบบบัญชีรายชื่อด้วย เพราะตามเดิมมีเพียงแบบแบ่งเขตเท่านั้น เพราะฉะนั้นอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำในส่วนนี้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการประจำเขตเลือกตั้งที่จะเป็นผู้ดำเนินการ

จัดทำประกาศผลการรวมคะแนนอย่างเป็นทางการในระดับเขตเลือกตั้ง ซึ่งในเขตเลือกตั้งนั้น อาจมีองค์ประกอบหลายอำเภอรวมกันเป็นเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งนั้นจะมีหน่วยเลือกตั้ง 200 300 หรือ 400 หน่วยขึ้นอยู่กับแต่ละเขตเลือกตั้งนั้น ๆ เพราะฉะนั้นกระบวนการในเรื่องของการรวมคะแนนเมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งส่งหีบบัตรก็จะส่งไปยังอำเภอเป็นจุดตั้งต้น ในการส่งผลคะแนนในแต่ละอำเภอก็จะทำหน้าที่รวมคะแนน และบุคคลที่ทำหน้าที่รวมคะแนน นั้นคือความหมายในวรรคท้ายนั่นเอง

ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขของกรรมาธิการ ด้วยคะแนน 468 เสียง

มาตรา 22 แก้ไขมาตรา 126 วรรคหนึ่ง ไม่มีการแก้ไข
มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

มาตรา 23 แก้ไขมาตรา 128 ไม่มีการแก้ไข
มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็น และผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
ประเด็น การคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองนั้น
จะพึงมีได้

กรรมาธิการขอสงวนความเห็น และสมาชิกรัฐสภาผู้แปรญัตติ อภิปรายแสดงความคิดเห็นว่า การหาร 500 จะทำให้เกิดระบบจัดสรรปันส่วนผสมเพื่อป้องกันการผูกขาดทางการเมืองของพรรคใหญ่และมีการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้กระจายไปสู่พรรคเล็กที่มีความพร้อม ทำให้พรรคเล็กได้มีโอกาสเป็นตัวแทนของประชาชนและเป็นการสกัดการแลนด์สไลด์ของพรรคใหญ่ที่จะได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพึงมี แต่ไม่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองพึงมีและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาตรา 93 และ 94 เพราะทุกมาตราตามรัฐธรรมนูญล้วนแต่มีผลบังคับใช้ไม่มีมาตราใดที่จะสามารถมองข้ามไป จะต้องเคารพหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงของประชาชนให้ความเป็นธรรมและยุติธรรมต่อพรรคการเมืองขนาดเล็ก โดยเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มีความมุ่งหมายเพื่อแก้ไขสภาพปัญหาการเมืองในระยะที่ผ่านมาที่ ส.ส.มิได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง หากแต่เป็นตัวแทนพรรคการเมืองหรือเจ้าของพรรคการเมือง หลักที่สำคัญคือ ระบบ ส.ส.พึงมี ที่เป็นระบบการคิดสัดส่วน ส.ส.ที่ยุติธรรมที่สุด พรรคใดได้คะแนนพรรคร้อยละเท่าใดก็มีสิทธิได้ ส.ส.พึงมีตามสัดส่วนร้อยละนั้น ในส่วนของการจัดสรรปันส่วนผสม ถือเป็นระบบที่ป้องกันการผูกขาดทางการเมือง และจัดสรร ส.ส.ให้กระจายแก่พรรคเล็ก ๆ ที่มีความพร้อม การเสนอเช่นนี้หลักสำคัญไม่ใช่เพียงแค่พรรคเล็กจะไม่มีสูญพันธุ์ แต่เป็นการสกัดการแลนด์สไลด์ของพรรคใหญ่ที่ได้ ส.ส.เขตเกินส.ส.พึงมี จะไม่ได้และทุกคะแนนเสียงต้องไม่ตกน้ำ สูตรที่พรรคเล็กเสนอ คือ การคำนวณ ส.ส.พึงมี และ ส.ส.บัญชีรายชื่อ โดยการหาร 500 คือ การคำนวณหาคะแนนเฉลี่ยต่อ ส.ส.พึงมี 1 คน ก็คือการนำผลรวมคะแนน

พรรคของทุกพรรคทั่วประเทศไปหารด้วย 500 เช่น 37 ล้าน หารด้วย 500 ก็จะได้เท่ากับ 74,000 จะเห็นว่าการหารด้วย 100 เข้ามาตรา 91 เพียงมาตราเดียว มาตรา 93 94 รวมไปถึงขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ระบุถึง ส.ส.พึงมี คະแนนเสียงไม่ตกน้ำและระบบจัดสรรปันส่วนผสม ส่วนการหารด้วย 500 จะไม่เข้ามาตรา 91 แต่เข้ากับมาตรา 93 94 27 ระบบ ส.ส.พึงมี การจัดสรรปันส่วนผสมและเจตนารมณ์ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีบัตร 2 ใบ เพราะฉะนั้นการอ้างว่าหาร 100 ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญนั้นไม่ถูกต้อง ทุกมาตราตามรัฐธรรมนูญล้วนแต่มีผลบังคับใช้ ไม่มีมาตราใดมองข้ามไปได้ การคำนวณคะแนน ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และเป็นธรรมต่อพรรคการเมือง และต้องเคารพหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงของประชาชน โดยมาตรา 27 ระบุชัดเจนว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิเสรีภาพและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างหรือความคิดทางการเมือง อันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใดจะกระทำมิได้ นอกจากนี้ การสงวนความเห็นและการแปรญัตติของกรรมาธิการเสียงข้างน้อยที่ไม่เห็นด้วยกับการคำนวณสูตร 500 เนื่องจากมองว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ และการที่กรรมาธิการเสียงข้างมากไม่ยอมใส่คำแปรญัตติไว้ในรายงานเป็นการกระทำที่มิชอบหรือไม่ การร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2564 ซึ่งหลักเกณฑ์ต่าง ๆ รวมไปถึงการคำนวณสัดส่วน ไม่ได้ระบุไว้ว่าให้นำ 500 หรือ 100 หาร ดังนั้น การดำเนินการแก้ไขกฎหมายครั้งนี้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้อย่างแน่นอน สามารถดำเนินการต่อไปได้ ส่วนประเด็นจะเป็น 500 หรือ 100 นั้น เป็นสิ่งที่ต้องหารือกันเพื่อบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบและธรรมนูญฉบับนี้ ทั้งนี้การแก้ไขกฎหมายต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก การใส่ 500 หาร เป็นการสะท้อนเสียงประชาชนมากที่สุด เพราะจะไม่มีเสียงตกน้ำ เพื่อสร้างระบบการเลือกตั้งที่ดีให้กับสังคมไทย ไม่ใช่ให้พรรคใดพรรคหนึ่งได้เปรียบ สอดคล้องกับการใช้ระบบบัตรเลือกตั้งสองใบ ทั้งนี้ การหาร 100 เป็นระบบที่ถูกต้องและตอบโจทย์สังคมไทยมากที่สุด และเป็นการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และกติกาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2564 มาตรา 91 บังคับให้ต้องใช้ระบบคู่ขนาน และการหาร 100 จะทำให้ระบบการเลือกตั้งแบบคู่ขนานมีคุณภาพมากที่สุด การออกแบบระบบ 100 ให้ดีที่สุด คือ การสะท้อนคะแนนความนิยมจากประชาชนว่าต้องการ ส.ส. แบบใดเข้ามาอยู่ในสภา เพื่อแก้ปัญหาเรื่อง ส.ส. ปิดเศษ ทำให้ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ใกล้เคียงกับสัดส่วนของพรรคการเมืองมากกว่าอย่างแน่นอน เปิดโอกาสให้กับพรรคที่ได้คะแนนใกล้เคียงกับเจตนารมณ์ของกฎหมายมีโอกาสได้ ส.ส. เพื่อให้ได้ผู้แทนราษฎรที่ตรงตามเจตนารมณ์ของระบบเลือกตั้งที่เราเลือกมากที่สุด ซึ่งการหาร 500 ไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาอะไร แต่เป็นการทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบของพรรคการเมือง

กรรมาธิการตอบชี้แจงถึงหลักการของคณะกรรมาธิการว่า กรณีนี้เป็นไปตามที่สมาชิกวุฒิสภาได้กล่าวถึงว่า เมื่อกรรมาธิการได้รับร่างมาซึ่งมีจำนวน 4 ร่าง ซึ่งใช้สูตรการคำนวณหา ส.ส. ด้วย 100 ทั้ง 4 ร่าง ซึ่งกรรมาธิการบางท่านได้เสนอให้มีการหาร 500 แต่ในที่ประชุมกรรมาธิการส่วนใหญ่มีการแย้งว่าขัดต่อหลักการเพราะในร่างทั้ง 4 ฉบับ เป็นการหารด้วย 100 เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญฉบับที่แก้ไขเป็นบัตร 2 ใบ ไม่ได้ยึดจากเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญปี 2560

การใช้ 500 หารนั้นทำไม่ได้ เพราะขัดรัฐธรรมนูญฉบับที่แก้ไข จากนั้น กรรมการให้สิทธิในการสงวนความเห็น เนื่องจากกรรมการได้มีมติไปแล้วว่าจะไม่มีการหาร 500 โดยจะยืนยันตามหลักการเดิมคือหาร 100 กรรมการยืนยันว่าไม่มีการแก้ไข เนื่องจากร่างเดิมมีที่มาที่ไปอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ตามเหตุผลที่มีการหารือกันในชั้นกรรมการต่อประเด็นการแก้ไขนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2564 ไม่ใช่รัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2564 คือ การใช้บัตรสองใบ เพราะฉะนั้นการยกเอาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 มาใช้จะถือว่าผิดเจตนารมณ์ นอกจากนี้ กระบวนการในการร่างกฎหมายในส่วนของการแปรญัตติในมาตรา 23 แก้ไขมาตรา 128 โดยมาตรา 23 ไม่มีการแก้ไขหมายความว่า กรรมการเสียงส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างเดิมและมีกรรมการหลายท่านที่ไม่เห็นด้วยกับกรรมการเสียงข้างมาก จึงขอสงวนความเห็นเพราะมีความเห็นต่างกับกรรมการเสียงส่วนใหญ่ ส่วนประเด็นที่ใช้หลักการในการพิจารณาว่ากรรมการเสียงข้างน้อยมีสิทธิสงวนความเห็นได้หรือไม่คือมีความสอดคล้องกับการใช้หลักพิจารณาในเรื่องหลักการและมีเหตุเกี่ยวข้องหรือไม่ ซึ่งกรรมการเสียงข้างน้อยอ้างเหตุที่ไม่เห็นด้วยในหลักการที่มีการแก้ไขการคำนวณสูตรและสงวนความเห็น ซึ่งการสงวนความเห็นนั้นเกิดขึ้นภายหลังจากการพิจารณาของกรรมการเสร็จเรียบร้อยแล้วและกรรมการทุกคนมีส่วนรับผิดชอบกระบวนการในชั้นกรรมการนี้จึงไม่สามารถแก้ไขได้ อย่างไรก็ตามที่ประชุมกรรมการได้มีการพิจารณากันในสองประเด็นคือมาตรา 83 การแก้ไขให้มีบัตรเลือกตั้งสองใบ ซึ่งแบ่งเขตเลือกตั้งให้เป็น 400 เขตและแก้ไข ส.ส.บัญชีรายชื่อ เหลือ 100 คน ส่วนรัฐธรรมนูญมาตรา 91 เป็นการแก้ไขให้สอดคล้องกับการแก้ไขให้มีบัตรเลือกตั้งสองใบ คือ ให้แก้ไขวิธีคำนวณ ส.ส.บัญชีรายชื่อ ซึ่งตามร่างที่เสนอมาได้มีการพิจารณาในที่ประชุมการพิจารณาในที่ประชุมชั้น กรรมการได้ทุกเสียงกันเป็นจำนวนมากและได้มีการพูดถึงกรรมการหรือผู้แปรญัตติเสนอมาให้ใช้วิธี 500 หาร ซึ่งข้อเสนอในตอนนั้นเหมือนกับขณะนี้คือการใช้ 500 หาร ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการไม่เห็นชอบ เพราะตามที่เสนอมาในความเป็นจริงแล้วเป็นไปตามรัฐธรรมนูญปี 2560 มาตรา 91 ก่อนแก้ไขซึ่งรัฐธรรมนูญมาตรา 91 ก่อนแก้ไขมีความคล้ายถึงกันกับที่กรรมการเสียงข้างน้อยและสมาชิกบางส่วนได้เสนอคำแปรญัตติ ทั้งนี้ ร่าง พ.ร.บ.ที่ใช้ในการพิจารณานี้ ไม่ได้ถูกเสนอโดยกรรมการเสียงข้างมากพรรคการเมืองใด แต่เป็นคณะกรรมาธิการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกฎหมายเลือกตั้งโดยตรงและมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 132 ซึ่งจะต้องตรวจสอบหลังจาก พ.ร.บ.ฉบับนี้ผ่านการพิจารณาและจะต้องตรวจสอบว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ นอกจากนี้การหาร 100 หรือการ 500 ไม่ใช่ประเด็นสำคัญและไม่ใช่ ส.ส.สัดส่วนผสม หรือ ส.ส.พึงมีอีกต่อไป เพราะรัฐธรรมนูญแก้ไขแล้ว ตนอยู่ในระบบพรรคการเมืองมานานเห็นใจพรรคเล็กที่ต้องทำให้ประชาชนยอมรับและตัดสินใจว่าจะเลือกหรือไม่ ทั้งนี้ กมธ. เปิดรับฟังพรรคเล็กมาโดยตลอดและเคารพซึ่งกันและกัน ในเรื่องหลักการออกกฎหมายของสภาแห่งนี้ต้องออกกฎหมายที่เที่ยงตรงและเที่ยงธรรม พร้อมทั้งวอนขอให้เกียรติกันทั้ง 3 อำนาจ คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ การแก้ไขรัฐธรรมนูญที่นำมาซึ่งการร่างกฎหมายลูกฉบับนี้เกิดจากรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2564 ทั้งนี้ การร่างกฎหมายต้องเป็นไปตามหลักการและฝ่ายบริหารต้องไม่ก้าวล้ำฝ่ายนิติบัญญัติ เราจะทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติผิดกฎหมายหรือเสี่ยงไม่ได้ การลงมติที่จะเกิดขึ้นถือเป็น

เอกสิทธิ์ของพรรคและสมาชิกรัฐสภายืนยันว่า กมธ. ไม่ได้ดูว่าใครได้เปรียบเสียเปรียบและไม่มีการตั้งธง แต่เชื่อว่าการแก้รัฐธรรมนูญและการลงมติครั้งนี้จะทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองว่าฝ่ายบริหาร จะให้เกียรติฝ่ายนิติบัญญัติหรือไม่

ที่ประชุมมีไม่มติเห็นด้วยกับกรรมาธิการที่ไม่มีการแก้ไข ด้วยคะแนน 392 เสียง และมีมติเห็นด้วยกับกรรมาธิการที่ขอสงวนความเห็น (นายระวี มาศฉมาดล) โดยให้นำจำนวน 500 เป็นตัวหาร ด้วยคะแนน 354 เสียง

มาตรา 24 แก้ไขมาตรา 129

ไม่มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

จากนั้น ประธานฯ สั่งปิดประชุมเวลา 22.16 นาฬิกา

ปิดประชุมเวลา 22.16 นาฬิกา

จัดทำโดย กลุ่มงานสื่อมวลชน สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร